

BANKA QENDRORE E REPUBLIKËS SË KOSOVËS
CENTRALNA BANKA REPUBLIKE KOSOVA
CENTRAL BANK OF THE REPUBLIC OF KOSOVO

Anketa o kreditiranju banaka na Kosovu

Broj 24

BANKA QENDRORE E REPUBLIKËS SË KOSOVËS
CENTRALNA BANKA REPUBLIKE KOSOVA
CENTRAL BANK OF THE REPUBLIC OF KOSOVO

Anketa o bankarskom kreditiranju na Kosovu

(Drugi kvartal 2025. i oĉekivanja za treći kvartal 2025.)

Broj 24

IZDAVAČ

© Centralna banka Republike Kosovo

Odeljenje za finansijsku stabilnost i ekonomsku analizu

Ul. Garibaldi br. 33, Priština 10000

Telefon: +383 38 222 055

Faks: +383 38 243 763

Internet stranica

www.bqk-kos.org

Adresa e-pošte

economic.analysis@bqk-kos.org

Sadržaj

Skraćenice-----	4
Anketa o bankarskom kreditiranju na Kosovu (ABKK) -----	5
Uvod -----	5
Rezime -----	6
1.0. Krediti preduzećima -----	7
1.1. Kreditni standardi -----	7
1.2. Uslovi i pravila -----	8
1.3. Zahtev za kredit -----	9
1.4. Kreditni kvalitet -----	10
2.0. Krediti domaćinstvima -----	10
2.1. Kreditni standardi -----	10
2.2. Uslovi i pravila -----	11
2.3. Zahtev za kredit -----	12
2.4. Kreditni kvalitet -----	12
3.0. Finansiranje -----	13
3.1. Rezime fokusiranih pitanja. -----	13
4.0. Rezime rezultata za inflaciona očekivanja -----	14
Okvir 1. Metodologija -----	15
Inflaciona očekivanja -----	16

Skraćenice

ABKK – Anketa o bankarskom kreditiranju na Kosovu

KFKJ – Kosovski fond za kreditno jemstvo

MSP - Mala i srednja preduzeća

Anketa o bankarskom kreditiranju na Kosovu (ABKK)

Uvod¹

Kako bi se povećao analitički kapaciteti za bolju procenu dinamike kreditiranja na Kosovu i očekivanja u pogledu kretanja cena, Centralna banka Republike Kosovo (CBK) je osmislila i sprovela anketu komercijalnih banaka koje posluju na bankarskom tržištu na Kosovu. Izveštaj koji će analizirati rezultate ove ankete biće objavljivan kvartalno na internet stranici CBK, kako bi se pružio širi pregled percepcije rizika banaka i spremnosti da kreditiraju, kao i ponašanja domaćinstava i preduzeća prema dinamici kreditiranja. Ovaj izveštaj ističe ponašanje u kreditiranju za drugi kvartal 2025. godine i očekivanja banaka u pogledu dinamike kreditiranja za treći kvartal 2025. godine.

Pored standardnih pitanja, ova anketa je dopunjena sa dva dodatna pitanja u pokušaju da se identifikuju potencijalni rizici u bankarskom sektoru, kao i da se razradi struktura ponude i potražnje za kreditima za preduzeća po ekonomskim sektorima.

---

¹Za detaljnije informacije o svrsi i istoriji ankete o bankarskom kreditiranju CBK, pogledajte publikaciju „Anketa o bankarskom kreditiranju i očekivanjima inflacije“ br. 1.

Rezime

Dinamiku kreditiranja tokom trećeg kvartala podsticale su i potražnja i ponuda, pri čemu je ponuda imala veći uticaj. Ponuda kredita je bila donekle pooštrena, posebno za domaćinstva, dok je unutar preduzeća to pooštrenje bilo izraženije kod velikih preduzeća. S druge strane, došlo je do povećane potražnje za individualnim kreditima unutar domaćinstava i kreditima za MSP u segmentu preduzeća. U narednom kvartalu očekuje se da će ponuda kredita biti povoljnija za segment preduzeća, ali se očekuje i veća potražnja za kreditima. Za domaćinstva se očekuje da će ponuda kredita nastaviti da bude manja, dok se očekuje da će potražnja za kreditima ostati uglavnom nepromenjena.

Na osnovu rezultata ankete, **kreditni standardi** za preduzeća su se pooštrili, posebno za velika preduzeća, dok je za MSP pooštavanje bilo ograničenije. Glavni faktori koji su doprineli ovoj dinamici bili su dinamika ubrzanog rasta kredita u prethodnom kvartalu u poređenju sa rastom depozita, pristup finansiranju i izgledi za domaće tržište, što je uticalo na smanjenje sklonosti ka riziku. **Uslovi i pravila kreditiranja** kretali su se u različitim pravcima, ali sa opštom tendencijom ka pooštavanju, na šta su posebno uticale kamatne stope. Nivo odobrenja je porastao, uglavnom za MSP, dok je za velika preduzeća ostao gotovo nepromenjen. **Potražnja za kreditima zabeležila** je sporiji rast u poređenju sa prethodnim kvartalom zbog pada potražnje velikih preduzeća, koje je delimično nadoknađeno povećanjem potražnje MSP, posebno za kreditima sa kratkoročnim rokovima dospeća. Nenaaplivi krediti su se povećali u ovom kvartalu, dok se za naredni kvartal očekuje niži rast, odnosno **poboljšanje kvaliteta kredita**. Za treći kvartal 2025. godine očekuje se da će kreditni standardi i uslovi ostati uglavnom nepromenjeni, sa trendom pooštavanja za velika preduzeća. Očekuje se da će potražnja za kreditima biti veća, uglavnom od strane MSP-a, dok je potražnja velikih preduzeća niža nego u prethodnom kvartalu.

Za domaćinstva, **kreditni standardi** su generalno pooštreni, kako za kredite za kupovinu kuća, tako i za lične /potrošačke kredite. U okviru ponuđenih uslova i pravila, deklarirano je zaoštavanje kamatne stope, dok je došlo do zaoštavanja, ali u manjoj meri, prosečne veličine kredita, zahteva za kolateralom i drugih plaćanja pored kamatne stope. Stopa odobravanja je blago porasla, u poređenju sa prethodnim kvartalom, kada je značajno porasla. **Potražnja za kreditima** je donekle porasla, uglavnom kao rezultat povećane potražnje za potrošačkim i kratkoročnim kreditima, dok je potražnja za hipotekarnim kreditima ostala gotovo nepromenjena. Procenjuje se da je povećanje potražnje za potrošačkim kreditima pokrenuto većom potrošnjom i povećanim poverenjem potrošača. **Kvalitet kredita** se blago poboljšao, uglavnom kao rezultat blagog smanjenja problematičnih kredita u sistemski važnoj banci. U trećem kvartalu 2025. godine očekuje se da će potražnja za kreditima ostati nepromenjena, dok se generalno očekuje marginalno pooštavanje kreditnih standarda za domaćinstva (Tabela 1).

Pristup finansiranju banaka ostao je uglavnom nepromenjen u drugom kvartalu 2025. godine, za razliku od prethodnog kvartala u kojem je zabeležen rast. Finansiranje iz depozita domaćinstava je smanjeno, ali je donekle nadoknađeno od intragrupnog bankarskog finansiranja i od depozita nefinansijskih preduzeća. U narednom kvartalu očekuje se povećanje pristupa finansiranju, uglavnom kao rezultat povećanih depozita domaćinstava i nefinansijskih korporacija.

Za celu 2025. godinu banke očekuju **stopu inflacije** od 3,0 odsto, dok samo za treći kvartal ove godine banke očekuju da će ona biti oko 3,1 odsto (prema Tabeli 2). Ova očekivanja su u skladu sa rastućim trendom inflacije, koja je samo u junu 2025. godine zabeležila porast od 4,3 procenta.

Tabela 1. Procena banaka o promenama u ponudi i potražnji za kreditima.

	Ponuda (Kreditni standardi)		Potražnja	
	TM2 2025	TM3 2025 (očekivanja)	TM2 2025	TM3 2025 (očekivanja)
Preduzeća	↘	↘	↘	↘
MSP	↘	↘	↘	↘
Velika preduzeća	↘	↘	↘	↘
Domaćinstva	↘	↘	↘	↘
Kreditni za kupovinu kuće	↘	↘	↘	↘
Potrošački krediti	↘	↘	↘	↘

↑	Olakšavanje kreditnih standarda/Povećana potražnja za kreditima (pozitivan indeks iznad 0.20)
↘	Olakšavanje kreditnih standarda/Povećana potražnja za kreditima (pozitivan indeks ispod 0.20)
→	Uglavnom bez promena (pozitivan/negativan indeks do 0.05)
↘	Pooštavanje kreditnih standarda/Pad potražnje za kreditima (negativni indeks ispod 0.20)
↓	Pooštavanje kreditnih standarda/Pad potražnje za kreditima (negativan indeks iznad 0.20)

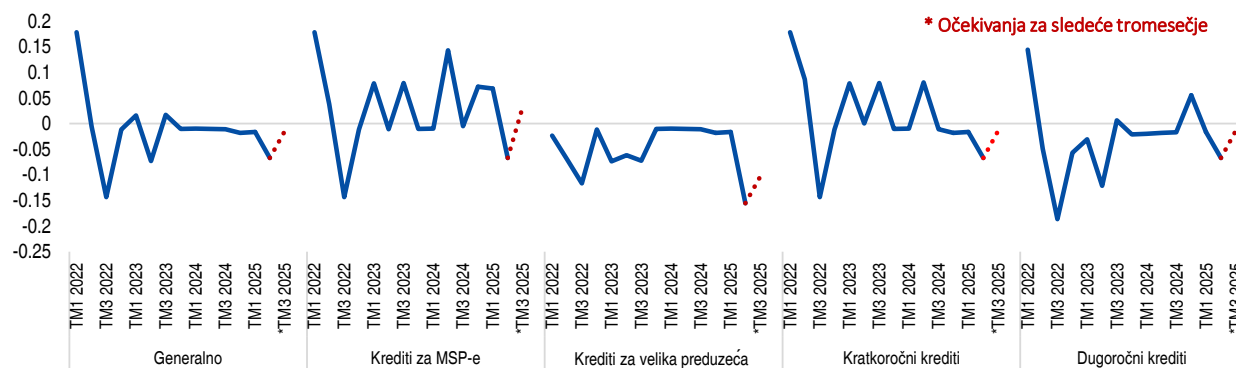
Izvor: CBK.

1.0. Krediti preduzećima

1.1. Kreditni standardi

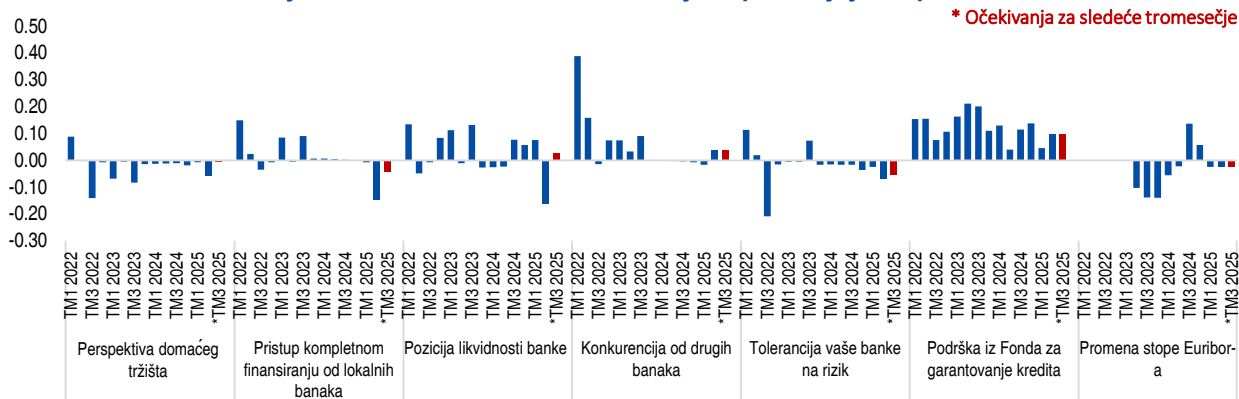
Na osnovu rezultata ankete banaka za drugi kvartal 2025. godine, kreditni standardi za preduzeća su generalno pooštreni, ali sa izraženijim efektom pooštavanja za velika preduzeća (Grafikon 1). Za MSP, pooštavanje kreditnih standarda prijavile su dve banke, od kojih je jedna sistematski važna banka; dok je za velika preduzeća došlo do pooštavanja standarda od strane tri banke, od kojih su dve bile sistematski važne.

Grafikon 1. Kreditni standardi koji se primenjuju na preduzeća

Izvor: CBK

Glavni faktori koji su negativno uticali na kreditne standarde, odnosno njihovo pooštavanje tokom drugog kvartala godine, bili su ubrzani rast kreditiranja (iznad planiranog), pristup ukupnom bankarskom finansiranju kao rezultat povećanja troškova finansiranja, kao rezultat sporijeg rasta depozita u poređenju sa rastom kreditiranja, kao i izgledi domaćeg tržišta. Podrška KFKJ-a je nastavila da bude ključni pozitivan doprinos ponudi bankarskih kredita (Grafikon 2).

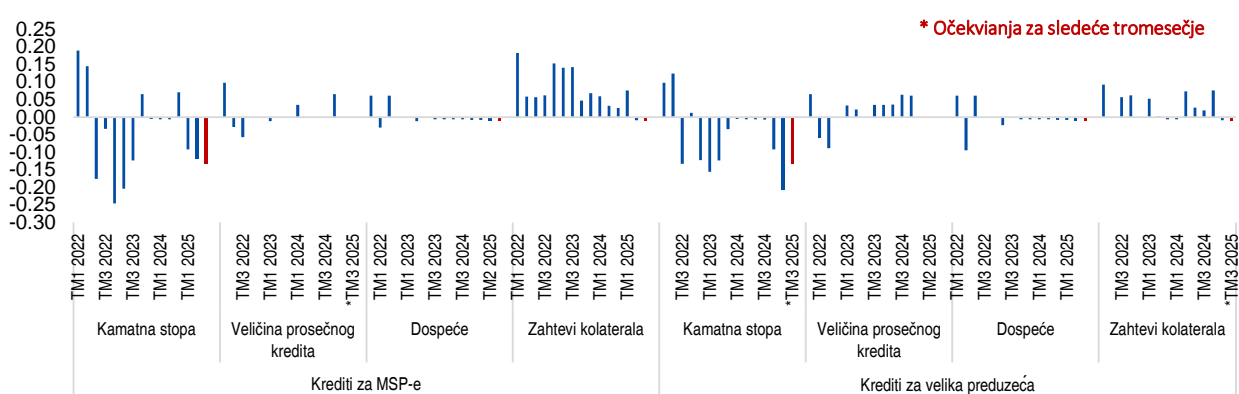
Grafikon 2. Faktori koji utiču na kreditne standarde koji se primenjuju na preduzeća

Izvor: CBK.

Za treći kvartal 2025. godine očekuje se pooštavanje kreditnih standarda, ali na nižem nivou u poređenju sa tekućim kvartalom. Prema izjavi dve banke, od kojih je jedna sistemski važna, kreditni standardi za velika preduzeća takođe će biti pooštreni u narednom kvartalu, ali na nižem nivou u poređenju sa tekućim kvartalom. U međuvremenu, za MSP, banke su izjavile da će primeniti ublažavanje kreditnih standarda, ali na marginalnim nivoima. Očekuje se da će faktori koji utiču na pooštavanje kreditnih standarda biti: niža tolerancija za preuzimanje rizika, pristup ukupnom bankarskom finansiranju i, u manjoj meri, izgledi domaćeg tržišta. U međuvremenu, neutrališući faktori, naime oni koji će uticati na ublažavanje kreditnih standarda, posebno za MSP, biće: podrška od strane KFKJ-a, poboljšanje kvaliteta kredita, likvidnost i bankarska konkurencija.

1.2. Uslovi i pravila

U drugom kvartalu 2025. godine, uslovi koji se primenjuju na preduzeća kretali su se u oba smera, ali su se naginjali ka negativnoj teritoriji – pooštavanju – i za MSP i za velika preduzeća (Grafikon 3). Konkretno, za MSP, jedna sistemski važna banka je prijavila olakšanje u plaćanjima osim kamatne stope, dok su dve banke, od kojih je jedna sistemski važna, prijavile pooštavanje kamatne stope na kredite. Rokovi dospeća kredita, zahtevi za kolateralom i prosečna veličina kredita ostali su gotovo nepromenjeni. Čak i za velika preduzeća, uslovi i pravila su prijavljeni slično onima za MSP, sa izuzetkom kamatne stope na kredite, za koju je prijavljeno da je znatno pooštrenija u poređenju sa MSP.

Grafikon 3. Uslovi i pravila koja se primenjuju na kreditne standarde za preduzeća

Izvor: CBK.

Glavni faktori koji su negativno uticali na uslove i pravila kreditiranja, odnosno njihovo pooštavanje tokom drugog kvartala godine, bili su pozicija i ubrzani rast kreditiranja, pristup ukupnom bankarskom finansiranju, ograničenja u kapacitetu banaka vođena sporijim rastom depozita u poređenju sa kreditima, izgledi za domaće tržište, kao i kvalitet kreditnog portfolija. Ovi

faktori su uglavnom uticali na pooštavanje kamatnih stopa na kredite, što je takođe uticalo na smanjenje sklonosti ka riziku. Podrška KFKJ-a i dalje pozitivno doprinosi uslovima i pravilima kreditiranja, ali je to neutralisano drugim dešavanjima na bankarskom tržištu.

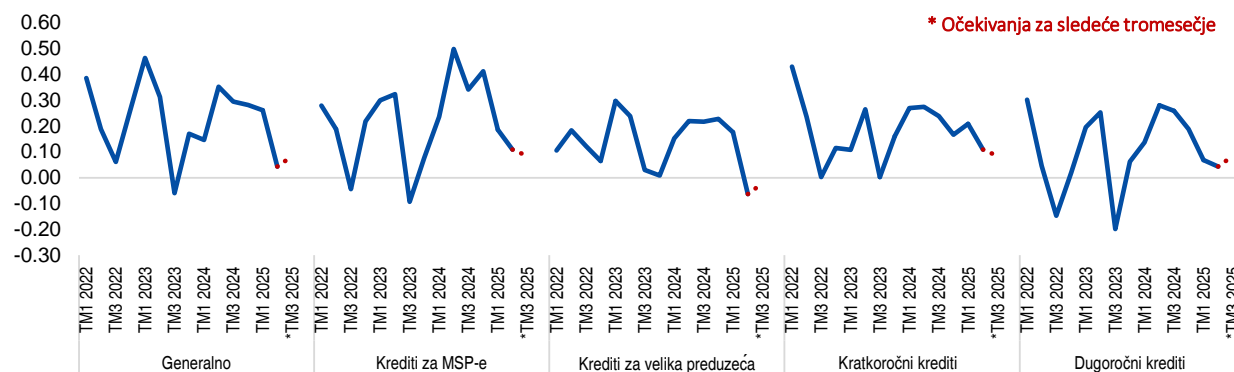
U narednom kvartalu, očekuje se da će uslovi i pravila koja primenjuju banke pratiti trend tekućeg kvartala – pooštavanje, ali na nižem nivou. Samo dve (sistemske) banke su izjavile da očekuju pooštavanje kamatne stope na kredite, kako za MSP, tako i za velika preduzeća. Odlučujući faktori u pooštavanju uslova i pravila mogu biti pristup bankarskom finansiranju i konkurencija (troškovi) u obezbeđivanju finansiranja. U međuvremenu, očekuje se da će na ublažavanje bankarskih uslova i pravila uticati bankarska konkurencija i izgledi domaćeg tržišta.

U drugom kvartalu 2025. godine, povećan je **nivo odobrenih kredita** za preduzeća. Krediti MSP-ima, kako oni sa kratkoročnim tako i dugoročnim rokovima dospeća, karakterisali su se znatno većim nivoom odobravanja u poređenju sa kreditima velikim preduzećima, ali u poređenju sa prethodnim kvartalom, nivo odobravanja je bio niži. *Za naredni kvartal očekuje se pad nivoa odobrenja, uglavnom kao rezultat pada odobrenih kredita za velika preduzeća, dok se za MSP očekuje povećanje, ali na nižem nivou nego u tekućem kvartalu.*

1.3. Zahtev za kredit

Prema rezultatima ankete za drugi kvartal 2025. godine, potražnja za kreditima od strane preduzeća, uprkos ukupnom povećanju, bila je značajno niža u poređenju sa prethodnim kvartalom. To je posledica smanjenja potražnje za kreditima od strane velikih preduzeća, dok je ukupno smanjenje neutralisano povećanjem potražnje za kreditima od strane MSP, posebno za kreditima sa kratkoročnim rokovima dospeća. Na dinamiku potražnje za kreditima preduzeća u drugom kvartalu 2025. godine uticale su dve sistemski važne banke i većina banaka koje nisu sistemski važne (Grafikon 4).

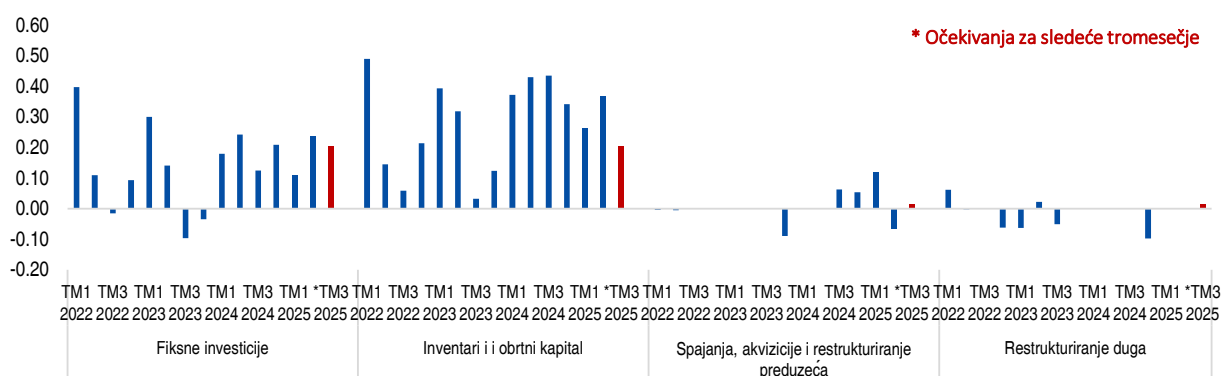
Grafikon 4. Zahtev za kredite od preduzeća

Izvor: CBK.

Glavni faktori koji su uticali na ukupnu potražnju za kreditima od strane preduzeća bili su potreba za finansiranjem fiksnih investicija, kao i zaliha i obrtnog kapitala, što su uglavnom isticale sistemski važne banke. U međuvremenu, potreba za finansiranjem spajanja, kupovine i restrukturiranja preduzeća negativno je uticala na ukupnu potražnju za kreditima, jer se ovaj faktor smanjio, prema izjavi jedne sistemski važne banke (Grafikon 5).

Kvalitet aplikacija primljenih od strane preduzeća, slično kao i u prethodnom kvartalu, ostala su nepromenjena, *dinamika koja se očekuje da će se nastaviti u trećem kvartalu 2025. godine.*

Grafikon 5. Faktori koji su uticali na potražnju preduzeća za kreditima

Izvor: CBK.

Očekuje se da će potražnja za kreditima u trećem kvartalu 2025. godine biti veća u poređenju sa tekućim kvartalom, što su izjavile četiri banke, od kojih je jedna sistemska. Slično kao i u drugom kvartalu 2025. godine, rast će biti pokretan od strane MSP, dok će pad potražnje velikih preduzeća biti na nižem nivou. Očekuje se da će na potražnju preduzeća za kreditima u velikoj meri uticati potreba za finansiranjem fiksnih investicija i zaliha i obrtnog kapitala.

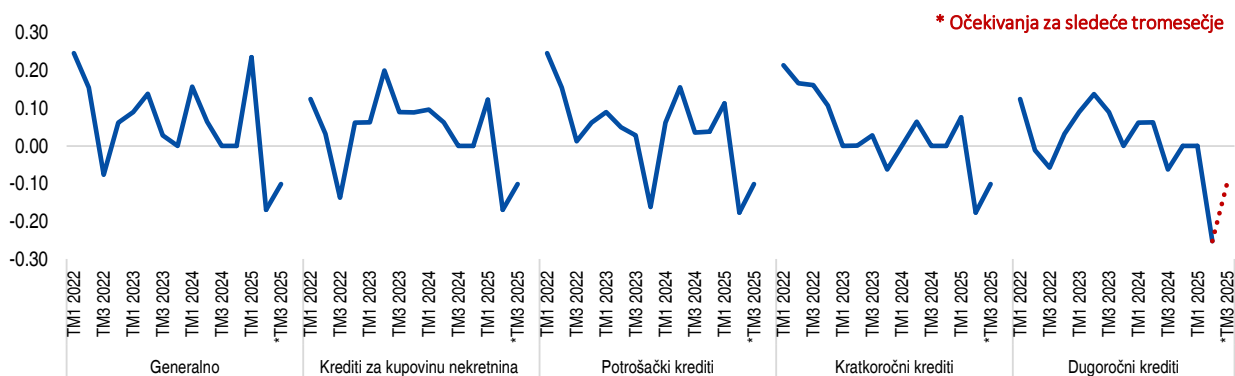
1.4. Kreditni kvalitet

Banke su generalno prijavile povećanje nivoa nenaplativih kredita. Ovo povećanje je rezultat rezultata tri banke, od kojih je jedna bila sistemski važna. *Za treći kvartal 2025. godine očekuje se mali porast problematičnih kredita, pod uticajem deklaracija dve banke koje nisu sistemski važne.*

2.0. Krediti domaćinstvima

2.1. Kreditni standardi

Prema rezultatima ankete za drugi kvartal 2025. godine, kreditni standardi koji se primenjuju na domaćinstva su se generalno donekle pooštrili (Grafikon 6). Ovaj razvoj događaja je podstaknut dvema sistemski važnim bankama, koje su prijavile izvesno pooštavanje kreditnih standarda, kako za potrošačke kredite, tako i za kredite za kupovinu kuća. U međuvremenu, samo jedna banka koja nije sistemski važna prijavila je ublažavanje kreditnih standarda za kredite za kupovinu kuća, dok su ostale banke prijavile uglavnom nepromenjene kreditne standarde tokom drugog kvartala godine.

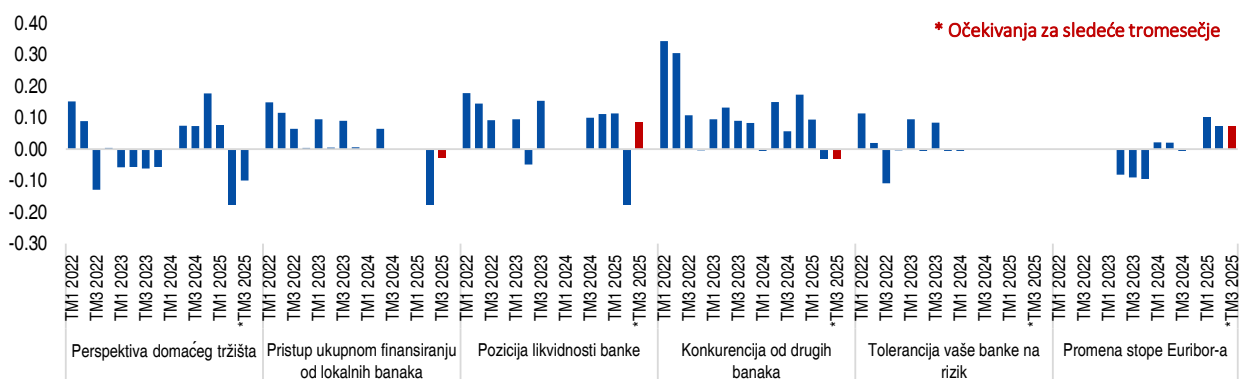
Grafikon 6. Kreditni standardi koji se primenjuju na domaćinstva

Izvor: CBK.

Faktori koji su negativno uticali na kreditne standarde tokom drugog kvartala bili su izgledi domaćeg tržišta, izgledi tržišta nekretnina, pristup ukupnom finansiranju od strane domaćih

banaka, ubrzana dinamika kreditiranja i odnos kredita i depozita, vođen sporijim rastom depozita u poređenju sa kreditima (Grafikon 7).

Grafikon 7. Faktori koji utiču na kreditne standarde koji se primenjuju na domaćinstva

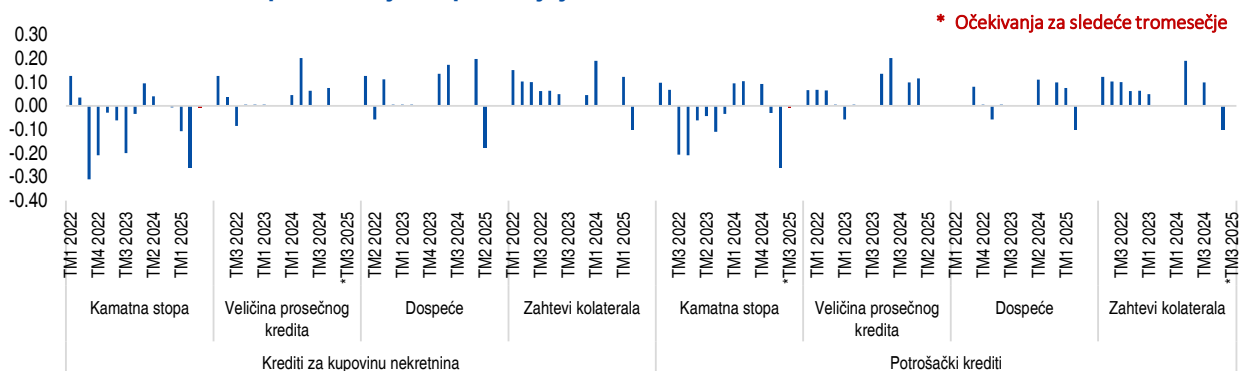
Izvor: CBK.

Za treći kvartal 2025. godine očekuje se da će se kreditni standardi generalno pooštriti za domaćinstva, ali u manjoj meri nego u drugom kvartalu. Prema rezultatima ankete, samo jedna sistemski važna banka očekuje pooštavanje standarda, kako za potrošačke, tako i za kredite za kupovinu kuće.

2.2. Uslovi i pravila

U drugom kvartalu 2025. godine, uslovi koji se primenjuju na nove kredite za domaćinstva kretali su se uglavnom u negativnom smeru (Grafikon 8). Tri sistemski važne banke i jedna nesistemski važna banka prijavila su pooštavanje kamatnih stopa i za potrošačke kredite i za kredite za kupovinu kuće. Takođe, izjavljeno je izvesno pooštavanje u pogledu rokova dospeća, zahteva za kolateralom i plaćanja osim kamatne stope. Faktori koji su uticali na pooštavanje primenjenih uslova i pravila bili su izgledi domaćeg tržišta, izgledi tržišta nekretnina, likvidnost i pristup ukupnom finansiranju domaćih banaka.

Grafikon 8. Uslovi i pravila koja se primenjuju na kreditne standarde za domaćinstva

Izvor: CBK.

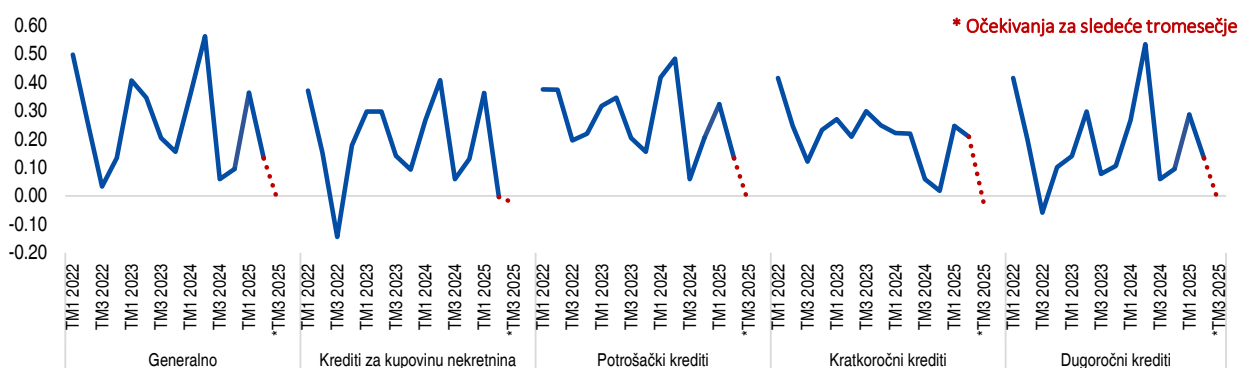
U narednom kvartalu očekuje se da će uslovi i pravila koja se primenjuju na domaćinstva ostati nepromenjeni, kako za kredite za kupovinu kuće, tako i za potrošačke kredite.

Stopa odobrenja zahteva za kredite od domaćinstava je blago povećan, za razliku od prethodnog kvartala, koji je karakterisao visok porast stope odobravanja.

2.3. Zahtev za kredit

Ukupna potražnja za kreditima od strane domaćinstava je doživela rast do određene mere, za razliku od prethodnog kvartala gde je došlo do velikog rasta (Grafikon 9). Potrošački krediti su donekle porasli, dok su krediti za kupovinu kuće okarakterisani uglavnom nepromenjenom potražnjom. Shodno tome, po rokovima dospeća, postojala je veća potražnja za kratkoročnim kreditima u poređenju sa potražnjom za kreditima sa dugoročnim rokovima dospeća.

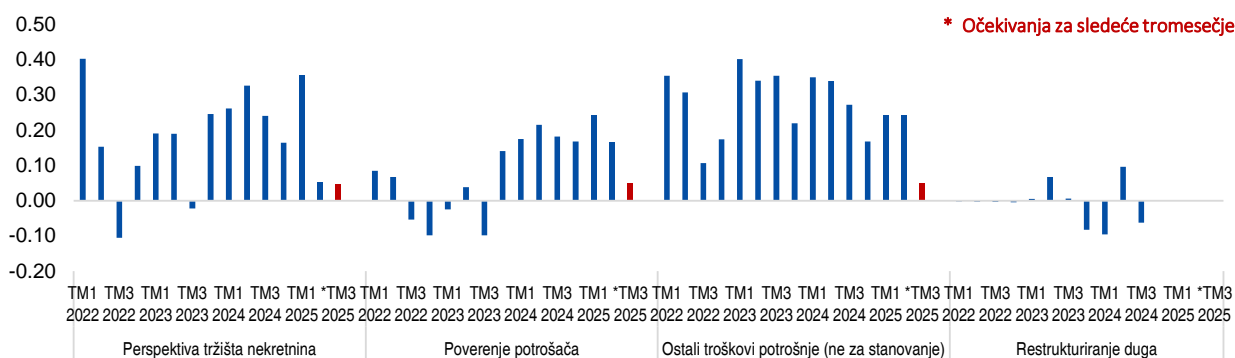
Grafikon 9. Potražnja za kreditima od strane domaćinstava

Izvor: CBK.

Na povećanje potražnje za kreditima od strane domaćinstava tokom ovog kvartala uglavnom je uticalo povećanje ostalih potrošačkih izdataka i povećanje potrošačkog poverenja (Grafikon 10). *Očekuje se da će potražnja za treći kvartal 2025. godine ostati uglavnom nepromenjena, kako za potrošačke kredite, tako i za kredite za kupovinu kuće.*

Grafikon 10. Faktori koji su uticali na potražnju za kreditima domaćinstava

Izvor: CBK.

Kvalitet aplikacija primljenih od strane domaćinstava su se donekle povećala, prema izjavi jedne sistemski važne banke. Druge banke su prijavile uglavnom nepromenjen kvalitet zahteva za kredit. *Takođe, očekivanja za naredni kvartal su da će kvalitet prijave ostati uglavnom nepromenjen.*

2.4. Kreditni kvalitet

Kvalitet portfolija kredita domaćinstava se blago poboljšao kao rezultat smanjenja nenaplativih kredita kod jedne sistemski važne banke. Sa izuzetkom dve banke sa malim učešćem u kreditiranju,

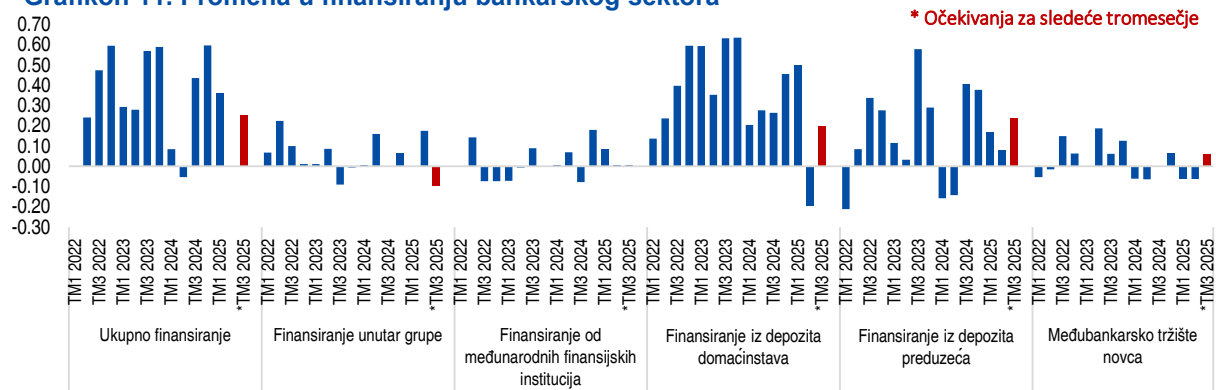
koje su prijavile povećanje nivoa nenaplativih kredita, ostale banke su prijavile uglavnom nepromenjen nivo.

Očekuje se da će kvalitet portfolija kredita domaćinstava ostati uglavnom nepromenjen u narednom kvartalu 2025. godine.

3.0. Finansiranje

Pristup finansiranju tokom drugog kvartala 2025. godine ostao je uglavnom nepromenjen, za razliku od prethodnog kvartala gde je došlo do povećanja pristupa finansiranju. Finansiranje iz depozita domaćinstava je smanjeno prema izjavi četiri sistemski važne banke, dok je samo jedna sistemski banka izjavila povećanje u izvesnoj meri u finansiranju iz ovog segmenta. Finansiranje unutar grupe i iz depozita preduzeća je donekle povećano tokom ovog perioda, što je donekle nadoknadilo smanjenje depozita domaćinstava. Po rokovima dospeća, dugoročno finansiranje je povećano, dok je kratkoročno finansiranje smanjeno (Grafikon 11).

Grafikon 11. Promena u finansiranju bankarskog sektora

Izvor: CBK.

U trećem kvartalu 2025. godine očekuje se povećanje pristupa finansiranju, uglavnom kao rezultat povećanih depozita domaćinstava i nefinansijskih korporacija.

3.1. Rezime fokusiranih pitanja.

Upitnik za anketu za drugi kvartal 2025. godine dopunjen je sa dva dodatna pitanja, koja imaju za cilj da identifikuju faktore ponude kredita koji su uticali na rast stanja kredita u prvoj polovini 2025. godine, kao i da procene percepciju banaka u vezi sa uticajem povećanog pritiska likvidnosti na dinamiku kreditne aktivnosti.

Prema bankarskim izveštajima, u prvoj polovini 2025. godine, rast kreditiranja je uglavnom bio vođen velikom potražnjom preduzeća i domaćinstava, **dok su na strani ponude kampanje za kreditne proizvode, podrška KFKJ-a i povećana konkurencija među bankama imali uticaj, što je donelo povoljnije uslove kreditiranja.** Makroekonomska stabilnost je stvorila pogodno okruženje za širenje kreditiranja, dok su u nekim slučajevima ubrzana dinamika kreditiranja u odnosu na plan i povećanje nenaplativih kredita orijentisali banke ka opreznijem pristupu. Dok, u vezi sa pitanjem uticaja povećanih pritisaka likvidnosti na kreditnu aktivnost, većina banaka izveštava o stabilnoj poziciji likvidnosti. Međutim, naglašavaju da su pritisak na troškove finansiranja i usporavanje rasta depozita doveli do većeg opreza u upravljanju likvidnošću, uključujući diverzifikaciju izvora finansiranja i poboljšanje strukture portfolija.

Što se tiče dezagregiranih odgovora banaka preduzećima po ekonomskom sektoru, u pogledu kreditnih standarda, kao i primenjenih uslova, oni su ostali uglavnom nepromenjeni, sa blagim trendom pooštavanja, posebno u uslovima koji se nude građevinskom sektoru. Slično kao i u prethodnom kvartalu, potražnja za kreditima je porasla u svim sektorima, sa posebnim naglaskom

na sektor imovine stambenih nekretnina, a zatim na sektor proizvodnje, usluga i trgovine. U narednom kvartalu, kreditni standardi i primenjeni uslovi ostaće slični kao u tekućem kvartalu. Štaviše, očekuje se da će potražnja za kreditima biti slična izveštajima banaka za drugi kvartal 2025. godine, pri čemu će sektor nekretnina (stanovanje) imati veću potražnju u poređenju sa drugim ekonomskim sektorima.

4.0. Rezime rezultata za inflaciona očekivanja

Prema anketi sprovedenoj u julu 2025. godine, banke očekuju da će stopa inflacije u trećem kvartalu 2025. godine biti oko 3,1 odsto, dok za celu 2025. godinu očekuju da će inflacija dostići 3,0 odsto. Ovo predstavlja značajno povećanje u poređenju sa nivoom od 1,6 odsto u 2024. godini.

Tabela 2. Inflaciona očekivanja banaka, godišnja procentualna promena

Banke	TM2 2025	TM3 2025	2025
1	3.3%	3.4%	3.4%
2	3.6%	3.1%	3.0%
3	2.7%	2.8%	2.8%
4	3.6%	3.0%	2.3%
5	3.4%	3.7%	3.2%
6	4.3%	4.0%	4.2%
7	3.2%	3.7%	4.5%
8	3.2%	3.1%	3.2%
9	2.2%	2.8%	2.8%
10	3.8%	1.8%	1.2%
Prosek	3.3%	3.1%	3.0%

Izvor: Komercijalne banke i proračuni CBK.

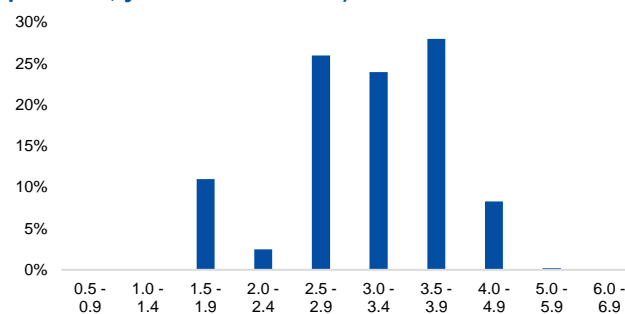
Grafikon 12 prikazuje kako banke procenjuju verovatnoću različitih stopa inflacije. Distribucija ovih procena pokazuje značajnu neizvesnost, jer ne postoji jasna koncentracija prognoza oko jedne vrednosti. Ovo ukazuje na nedostatak diferencijacije između banaka u očekivanom nivou inflacije.

Uprkos očekivanoj stabilnosti domaće ekonomije, banke izveštavaju da na inflaciona očekivanja i dalje utiče neizvesnost u globalnim dešavanjima. Među glavnim pomenutim faktorima su geopolitičke tenzije i sukobi između

zemalja, koji direktno utiču na globalne lance snabdevanja i međunarodne cene. Još jedan važan faktor je povećanje troškova energije, za koje se očekuje da će negativno uticati na ukupne inflacione tokove. Očekuje se da će povećanje tarifa za energiju za preduzeća povećati troškove proizvodnje, što će uticati na lanac povećanja cena drugih proizvoda.

Inflaciona očekivanja su takođe povezana sa visokom zavisnošću ekonomije od uvoza, što domaću ekonomiju čini ranjivom na međunarodne fluktuacije cena – posebno za energente i prehrambene proizvode. Štaviše, globalne trgovinske barijere i privremena obustava nekih carinskih politika od strane SAD pomogle su u održavanju izvesne stabilnosti, ali rizik od njihove dalje eskalacije ostaje visok. U tom kontekstu, većina banaka očekuje blagi porast inflacije u narednim mesecima, uglavnom pod uticajem cena energije i stalnih neizvesnosti na globalnim tržištima. Zaključno, podaci Agencije za statistiku Kosova za drugi kvartal 2025. godine pokazuju značajan porast inflacije, sa prosečnom stopom od 3,6 odsto, u poređenju sa 2,0 odsto u prethodnom kvartalu. Za celu

Grafikon 12. Verovatnoća inflacije za treći kvartal 2025. (x-osa: inflaciona očekivanja, godišnja procentualna promena; y-osa: verovatnoća)

Izvor: Komercijalne banke i proračuni CBK-a.

2025. godinu, banke očekuju da će stopa inflacije biti 3,0 odsto. Ova očekivanja su u skladu sa rastućim trendom inflacije, koja je samo u junu 2025. godine zabeležila porast od 4,3 odsto.

Okvir 1. Metodologija

Upitnik za Anketu o bankarskom kreditiranju na Kosovu

Upitnik ABKK zasnovan je na standardizovanim obrascima upitnika koje koriste centralne banke zemalja evrozone i šire. Međutim, upitnik CBK za ABKK je modifikovan i prilagođen kako bi se što bolje i najsveobuhvatnije predstavio razvoj kreditiranja u bankarskom sektoru na Kosovu.

Upitnik ABKK sastoji se od 19 pitanja, koja pokrivaju promene u ponudi i potražnji za kreditima, faktore koji doprinose ovim promenama i pristup finansiranju bankarskog sektora, na kvartalnom nivou. Pitanja o bankarskim kreditima fokusiraju se na dve glavne kategorije: (i) krediti preduzećima i (ii) krediti domaćinstvima. Štaviše, krediti preduzećima su podkategorizovani na kredite MSP-ima i kredite velikim preduzećima, dok su krediti domaćinstvima podkategorizovani na kredite za kupovinu kuće i potrošačke kredite. Za sve gore navedene kategorije, promene u ponudi kredita određene su kreditnim standardima koji se primenjuju prilikom odobravanja kredita, uslovima koji se primenjuju na nove kredite, stopom odobravanja kredita, kao i faktorima koji utiču na njihove promene. Dok su promene u potražnji za kreditima određene potražnjom za kreditima (brojem zahteva za kredit), kvalitetom primljenih zahteva za kredite, kao i faktorima koji utiču na potražnju za kreditima. Pitanja u anketi su uglavnom formulisana za promene u prethodna tri meseca i očekivanja za naredna tri meseca. Pitanja takođe pokrivaju kredite u smislu njihovog roka dospeća i valute u kojoj su izdati. Pored standardnih pitanja, upitnik ABKK-a može da sadrži i dodatna pitanja o specifičnim pitanjima od interesa za objašnjenje dešavanja u bankarskom sektoru. Dok standardna pitanja pokrivaju period od tri meseca, dodatna pitanja mogu se odnositi na promene tokom dužeg vremenskog perioda. Deset od jedanaest banaka koje posluju na Kosovu učestvuje u anketi. Shodno tome, banke učesnice predstavljaju celokupno bankarsko tržište i pružaju fer statistički prikaz, s obzirom na to da predstavljaju oko 98 procenata ukupne imovine bankarskog sektora i 99,1 procenat ukupnih kredita bankarskog sektora. Učesnici ankete se pozivaju da kvalitativno naznače snagu bilo kakvog zaoštavanja ili ublažavanja ili snagu bilo kakvog smanjenja ili povećanja, prijavljujući promene na pet skala kao: (i) značajno zaoštreno/smanjeno, (ii) donekle zaoštreno/smanjeno, (iii) nepromenjeno, (iv) donekle ublaženo/povećano ili (v) značajno ublaženo/povećano.

Generisanje rezultata Ankete o bankarskom kreditiranju

Kvantifikacija odgovora dobijenih od pojedinačnih banaka i njihova agregacija radi predavljanja promena na nivou sektora postiže se generisanjem indeksa. Ovaj indeks se generiše za svaku kategoriju i podkategoriju svakog pitanja, čime se obezbeđuje jedinica kvantifikacije za odgovore dobijene na nivou sektora. U početku se odgovorima dodeljuje vrednost na osnovu jačine promena, tačnije odgovorima gde su banke proglasile značajno zaoštavanje/smanjenje dodeljuje se vrednost od -1, vrednost dvostruko veća od one koja se dodeljuje odgovorima kada banke proglase zaoštavanje/smanjenje do određene mere (vrednost od -0,5). Slično tome, odgovori kada postoji značajno ublažavanje/povećanje imaju vrednost od 1, dok oni sa ublažavanjem/povećanjem do određene mere dobijaju vrednost od 0,5. Rezultati se takođe ponderišu na osnovu težine koju svaka od banaka ima u ukupnom kreditiranju bankarskog sektora. Konačno, težina svake banke prema njenom udelu na tržištu kredita množi se sa vrednošću utvrđenom na osnovu intenziteta datog odgovora, čime se dobija predmetni indeks. Dalje, agregacija indeksa na nivou sektora vrši se kroz zbir indeksa dobijenih za svaku banku. Vrednosti indeksa su između -1 i 1, gde pozitivne vrednosti indeksa predstavljaju ublažavanje, rast ili pozitivan doprinos, a nasuprot tome negativne vrednosti predstavljaju pooštavanje, pad ili negativan doprinos.

Inflaciona očekivanja

Inflaciona očekivanja igraju najmanje dve važne uloge. Prvo, ona pružaju sažetu kvantitativnu statistiku za buduću stopu inflacije, i drugo, mogu se koristiti za procenu kredibiliteta cilja inflacije koji su postavile centralne banke. Značaj inflacionih očekivanja je veći za zemlje koje su usvojile strategiju ciljanja inflacije. Za ove zemlje, inflaciona očekivanja takođe služe kao pokazatelj poverenja javnosti u centralnu banku. Ako javnost veruje da će centralna banka preduzeti neophodne radnje da bi postigla cilj inflacije, onda će očekivanja ekonomskih agenata u pogledu stope inflacije biti bliža postavljenom cilju.

Inflaciona očekivanja su važna i za banke koje nemaju monetarnu politiku, jer služe kao važan input za određivanje cena i plata, kao i za proces ekonomskog modeliranja i prognoziranja. Štaviše, inflaciona očekivanja utiču na agregatnu tražnju, koja zatim utiče na tok inflacije.

Za razliku od tekuće inflacije, koja se meri direktno, inflaciona očekivanja se procenjuju indirektnim metodama. Jedna od najčešće korišćenih metoda je anketa ekonomskih agenata: potrošača, preduzeća, komercijalnih banaka itd. CBK je, po prvi put, počela da procenjuje inflaciona očekivanja u trećem kvartalu 2019. godine, u početku sa komercijalnim bankama.

Procene dobijene od komercijalnih banaka su kvantitativne i praćene su raspodelama verovatnoće. Inflaciona očekivanja se procenjuju za različite vremenske horizonte: prvo za tekući kvartal, zatim za sledeći kvartal i za godinu uopšte. Prikupljanje informacija putem anketa prati proces sistematizacije, obrade i agregacije podataka kako bi se pronašao prosek inflacionih očekivanja od komercijalnih banaka.

Ulica Garibaldi, Br.33, Priština, Republika Kosovo
Tel: +383 38 222 055; Fax: +383 38 243 763
web: www.bqk-kos.org